

FIȘA DISCIPLINEI

PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE INTELECT

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA OVIDIUS DIN CONSTANȚA
1.2 Facultatea	DE PSIHOLOGIE ȘI ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI
1.3 Departamentul	PSIHOLOGIE, ASISTENȚA SOCIALĂ ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.4 Domeniul de studii	ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.5 Ciclul de studii	LICENTA
1.6 Programul de studii	PSIHOPEDAGOGIE SPECIALĂ
1.7 Anul universitar	2024 - 2025

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PSIHOPEDAGOGIA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI DE INTELECT						
2.2 Cod disciplină	PPS3101						
2.3 Titularul activităților de curs	LECT.UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.4 Titularul activităților aplicative	LECT.UNIV.DR. DAMIAN MIRCEA TOTOLAN						
2.5 Anul de studiu	3	2.6 Semestrul	5	2.7 Tipul de evaluare	ex.	2.8 Regimul disciplinei	DS/DI

3. Timpul total estimat

3.1 Număr de ore activități directe pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 aplicații	1
3.4 Total ore activități directe pe semestru	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 aplicații	14
3.7 Total ore de studiu individual					58
<i>Distribuția fondului de timp</i>					<i>ore</i>
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/ laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat					4
Examinări					4
Alte activități.....					
3.8 Total ore pe semestru	100 (42 + 58)				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Fundamentele psihopedagogiei speciale
4.2 de competențe	Cunoașterea și operarea cu termenii sintagmele de bază din domeniul psihopedagogiei speciale

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)
5.2 de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de curs, dotată cu laptop, videoproiector și software adecvat (Power Point, Word)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Operarea cu concepte fundamentale în domeniul psihopedagogie specială C2. Proiectarea și realizarea unui demers de cercetare în psihopedagogia specială C3. Evaluarea critică a situațiilor problematice și a soluțiilor posibile în psihopedagogia specială C4. Evaluarea psihopedagogică a individului, grupului și organizației C5. Proiectarea și realizarea intervențiilor educativ-compensator-terapeutice C6. Relaționarea și comunicarea interpersonală specifică domeniului psihopedagogiei speciale
Competențe transversale	CT1 Exercițierea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercitarea profesiei CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice CT3 Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Evaluarea complexă și intervenție educativ-compensator-terapeutică a persoanelor cu dizabilități intelectuale
7.2 Obiectivele specifice	1. Studiarea cauzelor complexe ale deficienței de intelect, comparativ cu starea de normalitate, cu pseudodeficienta mintală și cu alte dizabilități sau cerințe educative speciale (CES). 2. Cunoașterea dezvoltării psihice și a trăsăturilor de specificitate ale persoanelor cu dizabilități intelectuale. 3. Analiza consecințelor multiple ale particularităților dezvoltării psihice ale persoanelor cu dizabilități intelectuale - dar și a limitelor specifice - în planul activităților de instruire, educare și abilitare. 4. Orientarea studenților spre teoriile moderne cu privire la integrare, socializare, normalizare, incluziune, aplicate adaptat la specificul situației din țara noastră, în contextul prevederilor Legii învățământului cu privire la menținerea școlilor speciale pentru categoriile de dizabilitate mai accentuată și la dezvoltarea accelerată a formelor de educație incluzivă pentru cazurile de dizabilitate intelectuală ușoară și pentru situațiile de eșec școlar complex și cronic.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități intelectuale - domeniu științific interdisciplinar. Obiective, cadrul conceptual și metodologic : - evoluția modelelor privitoare la dizabilitățile intelectuale - puncte de vedere asupra terminologiei; precizări ale OMS, UNESCO, UNICEF, cu privire la concepte și terminologie.	Prezentare orală + multimedia (expunerea, demonstrația, problematizarea)	2 ore
2. Etiologia dizabilităților intelectuale : - dizabilități intelectuale cu etiologie la nivelul SNC - "pseudo-dizabilitatea intelectuală" - dizabilitatea intelectuală cu etiologie mixtă - diagnostic diferențial : dizabilități intelectuale – intelect de limită		2 ore
3. Clasificarea dizabilităților intelectuale : - după criteriul capacității de comunicare și al comportamentului verbal;		2 ore

- după criterii psihometrice; metodologiile clasice de investigare a inteligenței și probele formative moderne; locul acestora în sistemul complex de psihodiagnostic diferențial; - după gravitatea stării de handicap: profundă, severă (gravă), moderată și ușoară; - după nivelul adaptării sociale (cf. DSM V)		
4. Pseudo-deficiența mintală - abordarea diferențiată în raport cu deficiența intelectuală reală și cu dezvoltarea tipică - Diagnostic diferențial: deficiență mintală patologică – pseudodeficiență mintală – Neorodezvoltare tipică - Diagnostic diferențial pseudodeficiență mintală – intelect de limită – normalitate - Diagnostic diferențial deficiență mintală – alte deficiențe sau tulburări (alalie, autism, etc.)		2 ore
5. Metodologia cunoașterii persoanelor cu dizabilități intelectuale. Principii moderne ale evaluării acestora - importanța depistării timpurii și a educației compensatorii precoce la persoanele cu dizabilități intelectuale; - simptome timpurii ale dizabilităților intelectuale; - tradițional și modern în realizarea procesului cunoașterii, în evaluarea dezvoltării la persoanele cu deficiență intelectuală; rolul învățării “mediate” și al probelor formative în acest proces; - instrumente de evaluare și înregistrare a datelor; modele de caracterizări individuale, de fișe psihopedagogice, etc.;		4 ore
6. . Particularități somatice și neurofiziologice ale persoanelor cu dizabilități intelectuale. Caracteristici ale dinamicii lor corticale - caracteristici ale dezvoltării somatice; - dereglarea specifică a raportului între sistemele de semnalizare; - ”inertă patologică” și rigiditatea reacțiilor.		2 ore
7. Caracteristici ale dinamicii dezvoltării la persoanele cu dizabilități intelectuale - “vascozitatea” (genetică) și caracterul restrâns al “proximei dezvoltări”; - heterocronia patologică a dezvoltării; - implicații teoretice și practice ale specificului dinamicii dezvoltării psihice		2 ore
8. Implicații în activitatea școlară a specificului dinamicii dezvoltării corticale și psihice a persoanelor cu dizabilități intelectuale - Implicațiile inerției oligofrenice și a rigidității reacțiilor în activitatea de învățare - Implicațiile vâscozității genetice în activitatea de învățare		2 ore

- Implicațiile caracterului limitat al proximei dezvoltări în activitatea de învățare - Implicațiile dezvoltării heterocronice patologice asupra învățării		
9. Subsistemul cognitiv - comunicational in structura psihica a persoanelor cu dizabilități intelectuale - particularitati ale sensibilitatii, ale perceptiilor si reprezentarilor; - particularitati ale gandirii, imaginatiei si proceselor mnezice; - specificul functiei semiotice; particularitati ale limbajului; - particularitati ale atentiei; b. Implicatiile specificului dezvoltării subsistemul cognitiv - comunicational in activitatile instructiv-educativ-terapeutice - Implicațiile tulburărilor în dezvoltarea activități perceptive și în formarea reprezentărilor pentru activitatea de învățare - Implicațiile concretismului gândirii în activitatea de învățare - Implicațiile tulburărilor marcante în dezvoltarea operațiilor superioare a gândirii în învățare - Implicațiile în învățare a subdezvoltării activități mnezice și a imaginației în strânsă legătură cu tulburările atenției - Specificul învățării – compensatorii în condițiile tulburărilor de limbaj consecutive dizabilităților intelectuale ; metode moderne de evaluare a limbajului		4 ore
10. Subsistemul motivational-afectiv in structura psihica a persoanelor cu dizabilități intelectuale - particularitati ale trebuintelor, motivelor, dorintelor, intereselor; - nivelul de aspiratie si “optimumul motivational”; - raportul intre procesele afective si cele cognitive; b. Implicatiile specificului dezvoltării subsistemul motivațional-afectiv și volitiv in activitatile instructiv-educativ-terapeutice - Compensarea la persoanele cu dizabilități de intelect prin raportare la sfera afectiv – motivațională - Compensarea la persoanele cu dizabilități de intelect prin raportare la specificul dezvoltării activității volitive		2 ore
11. Structura si caracteristicile personalitatii la persoanele cu dizabilități intelectuale: - specificul procesului de formare a trasaturilor de personalitate; particularitati ale tipurilor de ANS si temperamentale; - particularitatile caracterului si ale conduitei; influenta fenomenelor de intarziere - vascozitate, dizarmonie - heterocronie, rigiditate - inertie,		2 ore

fragilitatea și labilitatea construcției limbajului, etc.; - rolul activitatilor scolare in echilibrarea trasaturilor de personalitate;		
12. Integrarea psihosociala a persoanelor cu dizabilități intelectuale: - sistemul de abilitare a persoanelor cu dizabilități intelectuale, conform reglementarilor in vigoare: forme institutionalizate (segregate) de educatie speciala, forme integrate invatamantului public; - principil "normalizarii" si conceptia integrationista in realizarea educatiei speciale a persoanelor cu dizabilități intelectuale - specificul evaluării persoanelor cu dizabilități intelectuale în vederea orientării profesionale - problematica specifică a schimbării statutului de școlar și asistat în centre de plasament - participarea la activitati de munca in regim obisnuit si in regim protejat.		2 ore
Bibliografie: 1. Totolan. D. (2023). <i>Psihopedagogia persoanelor cu dizabilități de intelect</i>. Suport de curs. 2. Gherguț. A. (2023). <i>Psihopedagogie specială: fundamente teoretice și perspective practice – ed. a IV-a</i>. Iași: Ed. Polirom. 3. Mara. D. (2009). <i>Strategii didactice în educația incluzivă</i>. București: E.D.P. 4. Ionescu, S. (1975). <i>Adaptarea socioprofesionala a deficientilor mintal</i>. Bucuresti: Ed. Academiei. 5. Ionescu. Ș. (coord.) (2013). <i>Tratat de reziliență asistată</i>. București: Ed. Trei. 6. Paunescu, C., Musu, I. (1997). <i>Psihopedagogie speciala integrata. Handicap mintal, handicap intelectual</i>. Bucuresti: Ed. Pro Humanitate. 7. Radu, Gh. (1999). <i>Psihopedagogia dezvoltarii scolarilor cu handicap</i>. Bucuresti. E.D.P.- R.A. 8. Radu, Gh. (Coord.). (1999). <i>Introducere in psihopedagogia scolarilor cu handicap</i>. Bucuresti. Ed. Pro Humanitate. 9. Radu, Gh. (2000). <i>Psihopedagogia scolarilor cu handicap mintal</i>. Bucuresti: Ed. Pro Humanitate. 10. Radu, Gh. (2002). <i>Psihologie scolara pentru invatamantul special – sinteze</i>. Bucuresti: Ed. Fundatiei Humanitas. 11. Roșan, A. (coord.) (2015). <i>Psihopedagogie specială: modele de evaluare și intervenție</i>. Iași: ed. Polirom. 12. Verza, E., Verza E.F. (2011). <i>Tratat de psihopedagogie specială</i>. București: Ed.Universității din București. 13. Zazzo, R. (sub dir.) (trad. 1979). <i>Debilitalile mintale</i>. Bucuresti: E.D.P. 14. *** (2004). <i>Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)</i>. București: Ed. MarLink. 15. *** (trad.). (2016). <i>DSM V – Manual de diagnostic și clasificare sttistică a tulburărilor mintale- ediția a V-a</i>. București : Ed. Medicală Callisto.		
8.2 Aplicații (seminar/ laborator/ proiect)	Metode de predare	Număr ore alocate
1. Domeniul Psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități intelectuale, definiția deficienței și dizabilității intelectuale; incapacități generate de această tulburare de neurodezvoltare și restricții de participare la viața socială.	Dezbateri. Aplicații. Studii de caz	2 ore
2. Etiologia dizabilităților de intelect: cauze ce generează deficiența intelectuală "patologică" și pseudo-deficiența mintală.		2 ore

Clasificarea dizabilităților de intelect. Importanța criteriilor de clasificare.		
3. Depistarea și diagnosticarea dizabilităților de intelect. Psihodiagnostic formativ în deficiența mintală patologică și pseudo-deficiența mintală		2 ore
4. Psihodiagnostic diferențial deficiență mintală patologică – pseudo-deficiență mintală – normalitate – intelect de limită – alte tulburări sau deficiențe (autism, alalie, etc.)		2 ore
5. Specificul dezvoltării cognitive la persoanele cu dizabilitate de intelect. Educație – terapeutică în condițiile întârzierii marcante a dezvoltării gândirii Educație – terapeutică în condițiile subdezvoltări memoriei și imaginației		2 ore
6. Specificul dezvoltării limbajului la persoanele cu deficiențe intelectuale. Specificul atenției și voinței. Rolul atenției în activitatea instructivă – educativă Educație – terapeutică în condițiile tulburărilor de limbaj. Implicațiile specificului dezvoltării subsistemul motivational - afectiv și volitiv în activitățile instructiv-educativ-terapeutice.		2 ore
7. Specificul dezvoltării personalității persoanelor cu deficiențe de intelect. Dereglarea dinamicii corticale și psihice la persoanele cu dizabilități de intelect Rolul activităților școlare în echilibrarea trasaturilor de personalitate ale persoanelor cu dizabilități intelectuale; Problematica „ieșirii din instituția de educație și ocrotire” și integrarea psihosocială a persoanelor cu dizabilități intelectuale Pregătirea pentru munca, pentru integrarea socio-profesională a persoanelor cu dizabilități intelectuale;		2 ore

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Un absolvent trebuie să cunoască și să aplice noțiunile fundamentale ale Psihopedagogiei persoanelor cu dizabilități de intelect să cunoască specificul educației speciale și măsurile de integrare socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea conținutului tematic al disciplinei	Evaluare scrisă	60%
10.5 Aplicații	Realizarea și prezentarea unui proiect/referat	Evaluare scrisă și orală	40%

10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea definiției, etiologiei și clasificărilor dizabilităților intelectuale, precum și a sistemului de educație specială, a modalităților de integrare socială a persoanelor cu dizabilități intelectuale.			

Data completării,
25.09.2024

Titular activități de curs,
Nume/Prenume/Semnătură

Titular aplicații,
Nume/Prenume/Semnătură

Lect.univ.dr. Totolan Damian

Lect.univ.dr. Totolan Damian

Data avizării în departament
30.09.2024

Director de Departament
Lector univ. dr. Mariana Florica Călin

Decan,
Conf. univ. dr. Raluca Silvia Matei